

אריכות ימים ושנים

מה הכוונה? ומדוע יש כפל בלשון?

לפני זמן לא רב הלכתי לנחם רב חשוב, שישב שבעה על מות אמו ע"ה.

הוא סיפר לנו מקצת שבחה של אמו, שהשקיעה בתלמידות שלה מעל ומעבר, והיתה בעלת חסד גדולה, בגלוי ובנסתר, וטרחה בגופה ובממונה להועיל לאחרים.

בין השאר אמר, היא אמנם חיה רק ששים ושש (66) שנה, אך היא זכתה לאריכות ימים, כי היא ניצלה את חייה כל כך, ביום ובלילה, שניתן לומר שהספיקה לעשות בימיה, מה שאחרים לא מספיקים לעשות במאה שנה.

אז בהחלט ניתן לומר שנפטרה באריכות ימים.

זה הזכיר לי מעשה ששמעתי בעבר, על רבי בון [ירושלמי ברכות ב, ח, מתורגם] "כאשר נפטר ר' בון בר ר' חניא, נכנס ר' זעירא והספיד אותו (קהלת ה, יא) מתוקה שנת העבד... למה היה רבי בון בר' חניא דומה? למלך ששכר פועלים הרבה, והיה שם פועל אחד והיה משתכר במלאכתו יותר מדאי. מה עשה המלך? נטלו והיה מטיל עמו ארובות וקצרות. לעיתותי ערב באו אותם פועלים ליטול שכרן ונתן לו שכרו עמון משלם אף על פי שלא עבד אותו יום והיו הפועלים מתרעמין ואומרים, אנו נגענו כל היום וזה לא נגע אלא שתי שעות, ונתן לו שכרו עמון משלם! אמר להן המלך, נגע זה לשתי שעות יותר ממה שלא נגעתם אתם כל היום כולו! כך נגע רבי בון בתורה לעשרים ושמונה שנה (כשנפטר היה בן עשרים ושמונה) מה שאין תלמיד ותיק יכול ללמוד למאה שנה".

אז מה שחשוב זה לא כמה שנים הלכתי על כבישי העולם הזה, אלא מה עשית בזמן שהופקד בידך.

וחשבתי על דיוק בביטוי "אריכות ימים ושנים", כי אריכות שנים זה פשוט לחיות הרבה שנים, ואריכות ימים, זה שהימים עצמם יתארכו, שיהיה לו סיעתא דשמיא ויספיק לעשות ביום אחד מה שאחרים לא מספיקים לעשות בכמה ימים. וכעת אני נזכר שלפני שנים ראיתי ביאור זה בהקשר לשכר שהתורה מבטיחה למי שקורא שנים מקרא ואחד תרגום [ברכות ח, ב] "שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו".

יהי רצון שיהיו הדברים לעילוי נשמתה.

תורת החיד"א

פורים - נקרא פורים, על שני הגורלות לה' - ישראל ובית המקדש... והמן הרע בגורל רצה לאבד ב' גורלות לה', ובתחילה דיבר שטנה על בית המקדש ולכן אבד ה' שם המן וישראל גורל לה' ששים ושמיים והוא הכנה לשוב לא"י ובנין בית שני. **וזהו פורים תרתי משמע ישראל וארצם** שנפלו בגורלו יתברך וזה שכתוב על שם הפור שטח מראות עיניו והטיל גורל ולא ראה שישראל וארץ ישראל הם שני גורלות לה' [דבש לפי פ, יא]

השבת פרשת פרה. מה הקשר בין פורים לבין פרשת פרה אחר פורים?

להערות ותגובות או כדי להצטרף לרשימת התפוצה ניתן ליצור קשר elul1970@gmail.com מייל

ילקוט יוסף

סימן שכט - על מי מחללין את השבת

ט. אם נפלה דליקה בחצר וירא שתתפשט האש לחצר אחרת והנמצאים שם יבואו לידי חשש סכנה, וכגון שיש שם חולים או קטנים שאין ביכולתם לברוח מהר, וגם אי אפשר לחלצם מהמקום במהירות, מכבין את הדליקה בשבת בכל אופן, הן ע"י הזמנת מכבי - האש, והן באופן עצמי, כדי שלא יבואו לידי חשש סכנה.

י. מי שנפלה עליו מפולת בשבת, מפנים מעליו את המפולת כדי לחלצו, אף אם יש ספק גדול אם הוא עדיין חי, ואף אם יש ספק אם בכלל יש שם אדם, או אם יהודי או גוי, יש לפקח את הגל בשבת גם בפעולות הכרוכות באיסורי תורה.

ואם מצאוהו תחת המפולת ובדקו ומצאו שאינו נושם, אף על פי כן מחללים עליו את השבת, כיון שבזמנינו אפשר לבצע בו פעולות החייאה שונות וחוזר ונושם כדרכו. וכל שיש סיכוי כל שהוא להצילו מחללים עליו את השבת.

שבזמנינו עינינו הרואות שפעמים רבות מועילה הנשמה מלאכותית להחזרת האדם לנשימה רגילה אף במקרים מסובכים, כגון מי שנפצע בתאונת דרכים, או למי שנפל ממקום גבוה, ואחר זמן מה חוזר ונושם כרגיל על - ידי הנשמה מלאכותית. ולכן בודאי שצריכים לחלל עליו שבת אפילו אם הפסיק לנשום, כל שיש סיכוי קלוש להצילו.

יא. רגע קביעת המות בזמן הזה, הוא אף שהאדם הפסיק לנשום, צריך שיהיה מוטל כאבן דומם, ואין בו כל דופק בשום אחד מאברי הגוף, ואפילו לא בסמוך ללב, או מערכת הנשימה. ולא אחת קורה שבראש לא מורגש שום דופק, אבל בסמוך ללב עדיין מורגש דופק כל שהוא. [ילקוט יוסף שבת כרך ד' עמוד רעו בהערה. ושם דן גבי מוות מוחי].

יב. בית שקרס ורבים נלכדו מתחת לעיי המפולת, והמצילים חייבים לעלות על ההריסות עם טרקטור ומנוף, כדי להציל את הלכודים תחת עיי המפולת. וקרוב לודאי שבפעולות ההצלה הראשונות יהרגו בידיים חלק מהלכודים, ואם לא יתחילו בפינוי ההריסות ימותו כל הלכודים תחת המפולת, יש אומרים שמותר לגרום בידיים למותם של יחידים כדי להציל לכל הפחות חלק מהלכודים, כל שאין שום דרך אחרת. ויש אומרים דשב ואל תעשה עדיף.

יג. אין כל היתר על פי ההלכה לנתק חולה ממכשירי הנשמה שהוא מחובר אליהם, אף אם הרופאים אומרים שאין שום סיכוי שהוא יחזור לחיים.

סימן שכט - תשלום לרופא על טיפול בשבת

יד. מותר לרופא לקבל תשלום במוצאי שבת עבור טיפול שטיפל בחולה בשבת. וכן הדין במיילדת. שבמקום מצוה לא אסרו חכמים משום שכר שבת. אבל אסור לדבר על השכר בשבת.

ומכל מקום נכון ליקח שכר זה בהבלעה, וכגון שיוסיף על מחיר התרופות את דמי טירחתו, או שיטפל בחולה גם במוצאי שבת וכדומה. שאם לא כן אין הרופא רואה סימן ברכה בשכר שקיבל עבור טיפולו בשבת.

טו. אם הרופא שטיפל בחולה הינו אדם שאינו שומר תורה, ורוצה שישלמו לו תיכף בשבת, אסור להישמע לדרישתו. אלא יש להציע לו לקבל משכונ עד מוצאי שבת. ואם יש חשש שבגלל סירובו לשלם בשבת הרופא ירשום את החוב בפנקסו, מותר להראות לו היכן הכסף נמצא שיקח משם בעצמו.

טז. רופא או אחות נכריים הדורשים שכרם בשבת, ואינם מוכנים לטפל בחולה לולי הבטחת התשלום בשבת עצמה, וגם אינם מוכנים להסתפק בעירבון, יש להקל ליתן להם את שכרם בשבת. ואם הוא חולה שאין בו סכנה יראה להם מקום הכסף, ויקחו מעצמם.